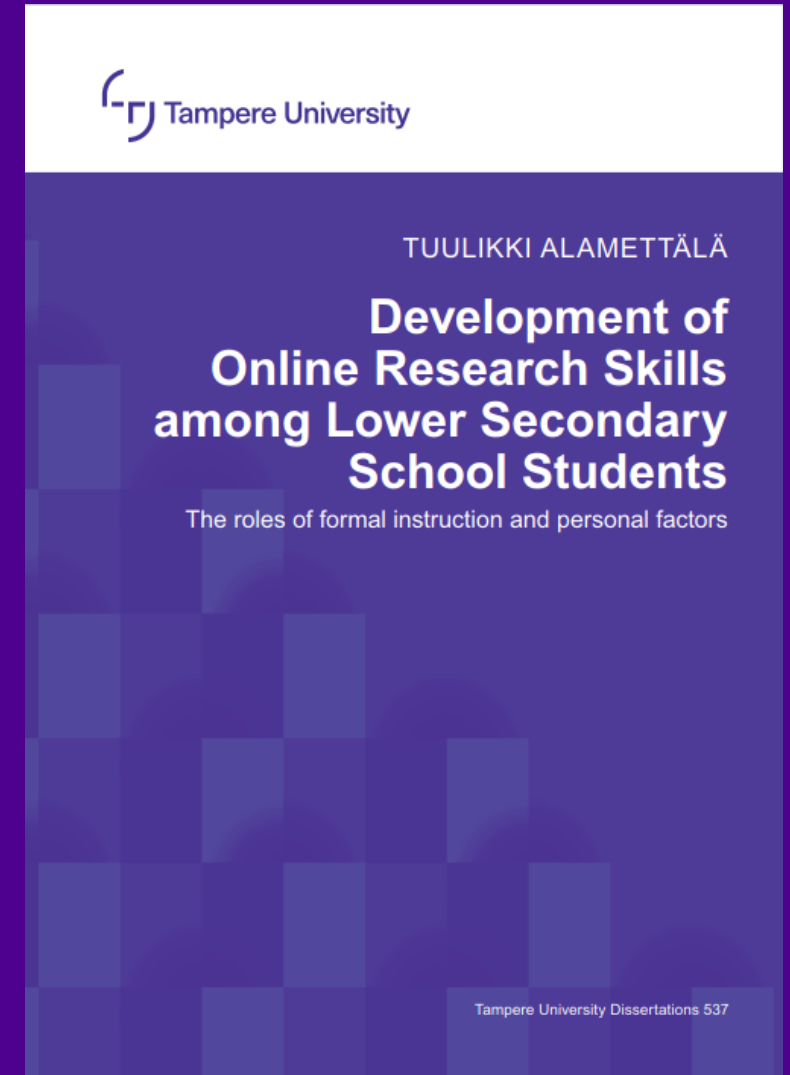

Yläkoululaisten nettilukutaitojen kehittyminen

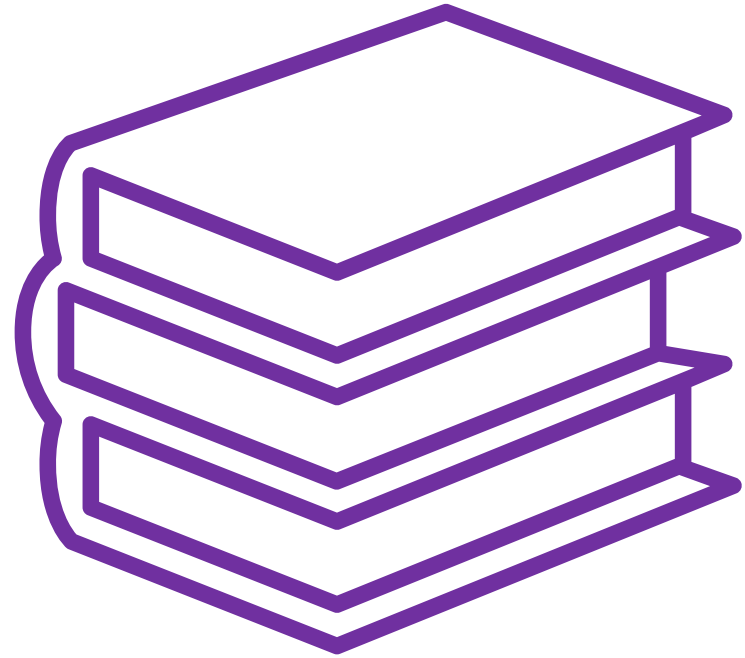
Väitöstutkimuksen tuloksia

Tutkijatohtori Tuulikki Alamettälä
Tampereen yliopisto

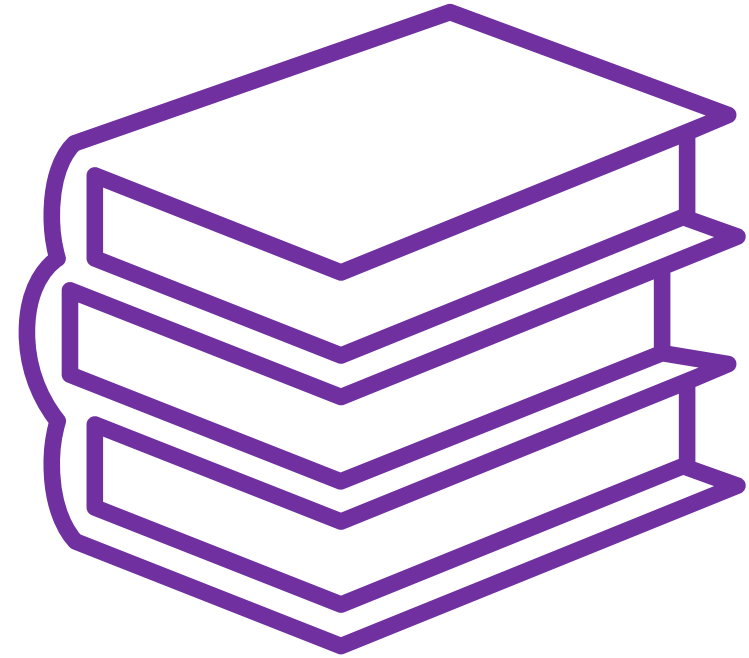
Nettilukutaito 1/2

- kyky hakea, arvioida ja käyttää internetin tietolähteitä
 - myös:
informaatiolukutaito,
digitaalinen lukutaito,
medialukutaito,
datalukutaito...
- + monilukutaito!

Nettilukutaito 2/2

- haasteellista oppia,
haasteellista opettaa

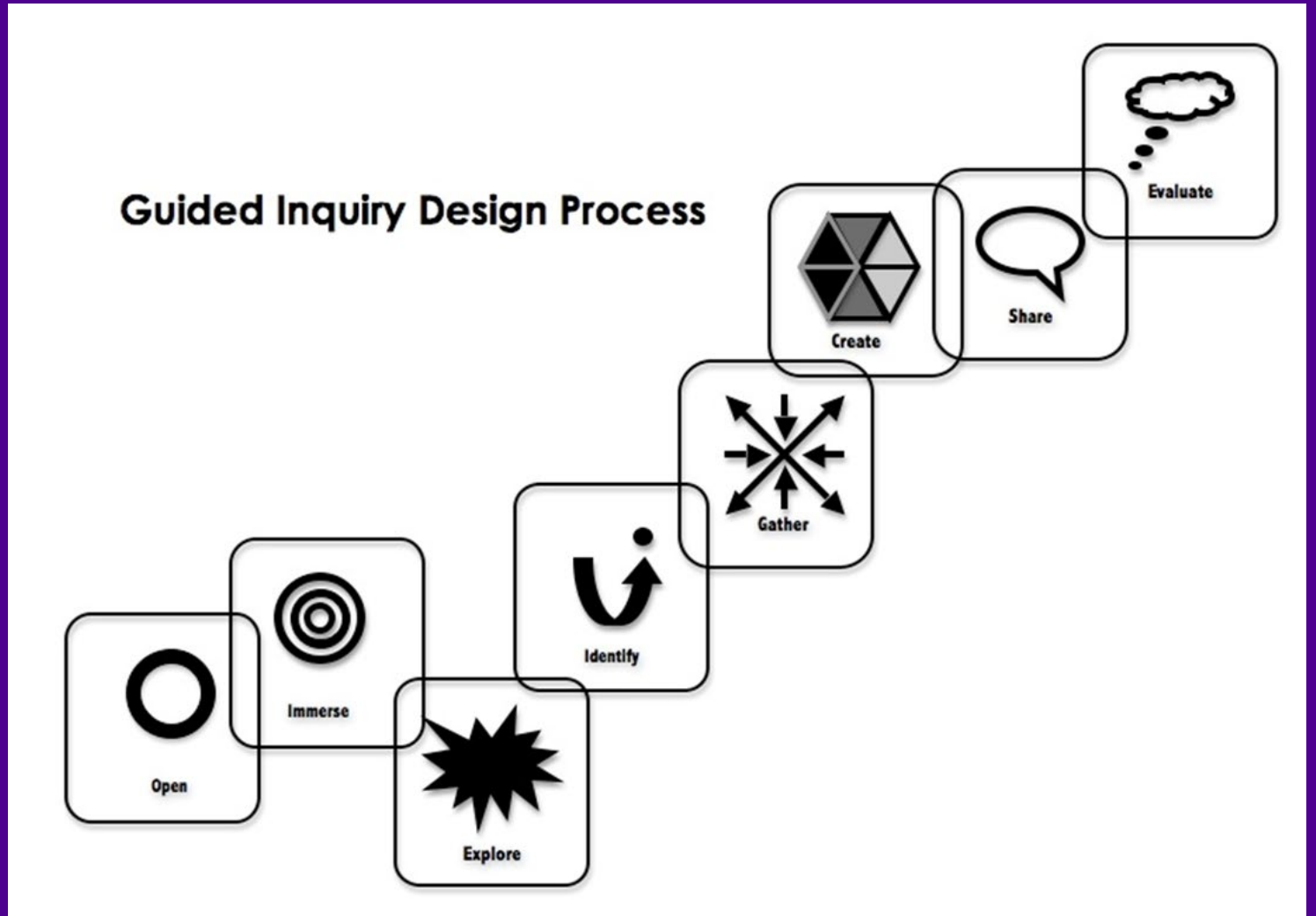

Guided Inquiry – Ohjattu tutkiminen

- Carol Kuhlthau
- pyrkimys: sulauttaa informaatiolukutaidon opetusluontevaksi osaksi kouluopetusta ja tukea tutkielmatyöppösten oppimistehtävien ohjausta
- oppimistavoitteet:
 - informaatiolukutaidon oppiminen
 - oppiainesisällön oppiminen
 - oppimaan oppiminen
 - viestinnällisten taitojen ja sosiaalisten valmiuksien kehittäminen

Ohjattu tutkiminen: vaiheet

- (1) avaaminen
- (2) uppoutuminen
- (3) aiheen tunnistelu
- (4) fokuksen muotoilu
- (5) tiedon keruu
- (6) luominen
- (7) jakaminen
- (8) arviointi

Tutkimusasetelma 1/2

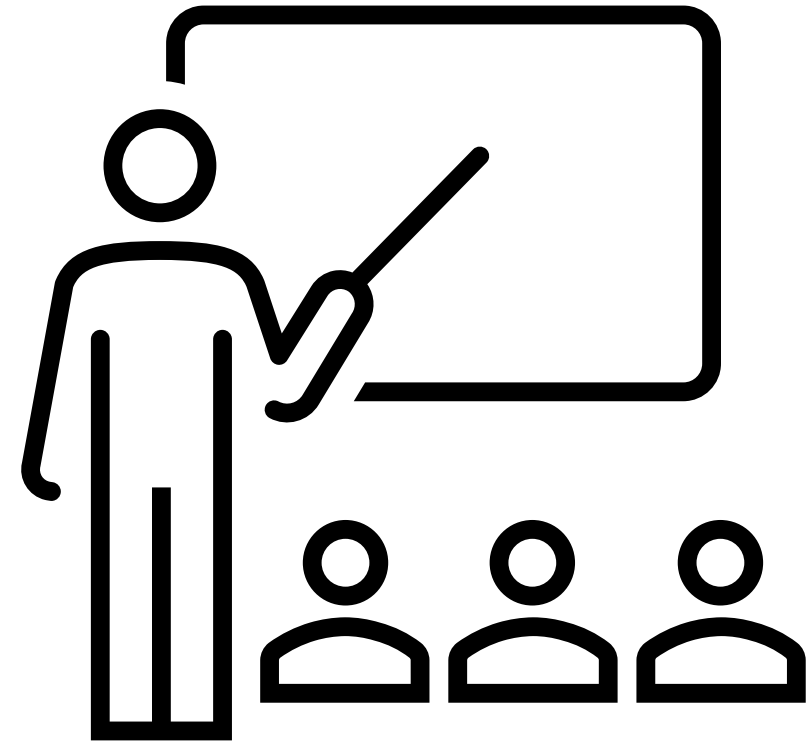
- ideana soveltaa ohjatun tutkimisen mallin opetuksellisia ratkaisuja ja arvioida niiden toimivuutta suomalaisessa kouluympäristössä
- 1+2 opettajaa
- mitä otettiin mukaan?
 - alkuvaiheisiin panostaminen
 - yhteisölliset työskentelymallit (oppilaat & opettajat)
 - tutkimuslokit

Tutkimusasetelma 2/2

- kvasikokeellinen ennen-jälkeen -asetelma:
esi-, jälki- ja seuranta-testit
- interventioryhmä vs. kontrolliryhmä
- kyselylomakkeet
- haastattelut & havainnoinnit

Osallistujat

- 3 opettajaa: äidinkielen opettaja, 2 historian opettajaa
- 94 oppilasta
 - interventioryhmä: 3, luokkaa, 58 oppilasta
 - kontrolliryhmä: 2 luokkaa, 36 oppilasta

Interventio

- Tiedon hakua, arviointia ja käyttöä sisältäviä tehtäviä

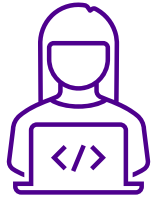

Interventiokurssi 1, äidinkieli: *Ohje 5-luokkalaisille netinkäyttöön*

Interventiokurssi 2, äidinkieli ja historia: *Suomen sisällissota – essee & fiktiivinen teksti*

(Interventiokurssi 3, äidinkieli: *Mielipidepuheenvuoro*)

Aineistonkeruu

Testit: pre / post / follow up (oppilaat)

tiedon haku,
tiedon kriittinen arviointi &
tiedon argumentatiivinen käyttö

Kyselylomakkeet (oppilaat)

pystyvyyksiasitykset,
oppimisasenteet,
käyttäytymisaikomukset &
tietotekninen aktiivisuus

Haastattelut (opettajat)

Havainnointi (luokkahuonetilanne)

Aineiston analyysi

Mixed methods:

- tilastolliset menetelmät (SPSS)
 - testit, kyselyt
- laadullinen sisällönanalyysi
 - haastattelut

Tulokset: opettajat

- opettajat pystyivät käyttämään ohjatun tutkimisen mallia inspiraation lähteenä ja integroimaan joitain sen osia opetuskäytäntöihinsä.
- oppijakeskeisyys yhteistä Suomen perusopetuksen opetussuunnitelman kanssa

Tulokset: intervention vaikutus

- interventiolla lyhytkestoinen positiivinen vaikutus
- intervention vaikutus voimakkain niiden keskuudessa,
 - jotka olivat vähemmän aktiivisia nettitiedonhakijoita,
 - jotka vähemmän aktiivisia sosiaalisen median käyttäjiä, tai
 - joilla oli alhaisemmat pystyvyyskäsitykset liittyen nettilukutaitoihin
 - jotka suhtautuivat myönteisesti perinteiseen opettajakeskeiseen oppimiseen
- seurantatestissä interventio- ja kontrolliryhmien välillä ei ollut enää eroa

Tulokset: taustatekijöiden merkitys

- nettilukutaitoprofiilit: informaatiolukutaitoiset, faktanetsijät, keskitason suorittajat, heikot tiedonhakijat, heikot arvioijat ja heikot tiedonkäyttäjät
- vaihtelu nettilukutaidon eri osa-alueilla!
- pystyvyyskäsitteet yhteydessä taitoihin

Johtopäätökset

- yksittäisten opettajien yritykset ottaa käyttöön uusia opetusmenetelmiä eivät ehkä riitä pysyvien oppimistulosten saavuttamiseen
- opetuksen tehostaminen vaatisi pedagogisten käytäntöjen uudistamista koulunlaajuisesti
- erot oppilaiden taitotasoissa tulisi ottaa huomioon opetusta suunniteltaessa
- tärkeätä vahvistaa oppilaiden nettilukutaitoihin liittyviä pystyvyyskäsitteitä ja oppimisasenteita laajemminkin

KIITOS!

Väitöskirja on luettavissa:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2248-9>